

ASGARI ÜCRET NE KADAR OLMALI?

Aydınlık Gazetesi, 29 Kasım 2016

Yıldırım Koç

Yılsonu yaklaştı. Asgari ücret tartışmaları yeniden başladı.

Geçen gün bir arkadaşım aradı. Asgari ücretin 3.000 lira olması gerektiğini söyledi.

Çeşitli örgütler, yoksulluk sınırı ve açlık sınırı rakamları yayınlıyor. Bu koşullarda, asgari ücret ne kadar olmalı?

Bakalım gönlünüzden ne kopacak!

İsteyenin bir yüzü, vermeyenin iki yüzü kara, demişler.

VERMEYENLER NE DİYOR?

Asgari ücret havadan ödenmiyor. Asgari ücreti ödeyen de var. Onlar ne diyor?

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), asgari ücret tespit komisyonunda ülkemizdeki tüm işverenleri temsil eder. Geçen yıl asgari ücret artırılırken, komisyon raporuna TİSK'in 30 Aralık 2015 günü yazdığı muhalefet şerhinin bir bölümü şöyleydi:

"2016 yılı tüketici enflasyonu yüzde 8 düzeyinde iken, asgari ücretin yüzde 30 oranında artırılması ve artıştan kaynaklanacak yükün büyük kısmının işletmelerin üzerine bırakılması birçok alandaki ekonomik dengeyi olumsuz yönde etkileyecektir."

Hatırlayan vardır. Türkiye Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Ortak Yönetim Kurulları'nın 2008 yılı Ağustos ayında yaptığı açıklama çok radikaldi. Asgari ücretin kaldırılmasını istediler (Milliyet, 15.8.2008).

2005 yılında da IMF Birinci Başkan Yardımcısı Anne Krueger, "bu kadar yüksek asgari ücretle işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasının önüne set çekiyorsunuz," demişti. Krueger, "270 dolarlık asgari ücretle siz geçinebilir misiniz?" sorusuna, "eğer geçinmenizi bu seviyede bir ücretle sağlamak zorundaysanız, sağlayacaksınız," yanıtını vermişti. (Hürriyet, 6.5.2005)

ÜCRETLER NASIL BELİRLENİR?

Kapitalist düzende, bir başkasının yanında ücret yada aylık karşılığında çalışarak hayatını kazanan insanlar, işçi sınıfını oluşturur. Diğer bir deyişle, bu insanlar işgüçlerini bir işverene satarlar.

Peki, işgücünün fiyatı nasıl belirlenir?

Kapitalist düzende işgücü de bir mal (meta) olmuştur. Ayakkabının, elbisenin, arabanın, elmanın, kerevizin fiyatı nasıl belirlenirse, işgücünün fiyatı da aynı mantıkla belirlenir. Ancak işgücünün fiyatının belirlenmesi epeyce daha karmaşıktır.

Kapitalist düzende ücretlerin belirlenmesinde üç temel unsur vardır.

Tarafların karşılıklı güçleri.

Mevcut kaynaklar.

Hakim sınıfların mevcut düzene yönelik tehdit algısı.

İşçi olarak çok az bulunan ve çok aranan nitelikte bir işgücüne sahipseniz, işverenler karşısında güçlüsünüz. Eğer sıradan bir işgücüne sahipseniz, durum farklı. Siyasi gücünüzü kullanabilirsiniz. Bu güç örgütlü de kullanılabilir, örgütsüz de. 2015 yılında seçimler vardı ve 2016 yılına ilişkin asgari ücretin yüksek belirlenmesinde asgari ücretlilerin örgütsüz siyasi gücü etkili oldu.

Örgütlü veya örgütsüz biçimde eylem de yapabilirsiniz.

Ülke ekonomisi iyiyeye gidiyorsa, asgari ücret daha kolay artırılır.

Hakim sınıflar asgari ücretli işçiden çekiniyorsa, asgari ücretin artırılmasına sıcak bakabilir.

Diğer bir deyişle, asgari ücret bilimsel olarak belirlenmez.

Asgari ücret, "adalet" ilkeleriyle, hiçbir güvenilirliği ve bilimselliği olmayan "yoksulluk sınırı" ve "açlık sınırı" gibi kavramlara dayanılarak belirlenmez.

Belki önümüzdeki yıl gündeme gelecek referandum dikkate alınır. Diğer taraftan, giderek hızla derinleşmekte olan bir ekonomik kriz var.

Asgari ücretli işçilerse örgütsüz ve bugüne kadar hiçbir ciddi eylem yapmadılar. El elin eşeğini türkü çağıra çağıra arar.

Asgari ücretin ne kadar olacağını, bu ve benzeri etmenleri dikkate alarak düşünelim.

Bilimsellikten uzak açık artırımlarla sonuç alınmıyor.